Nemere István

Patkányember

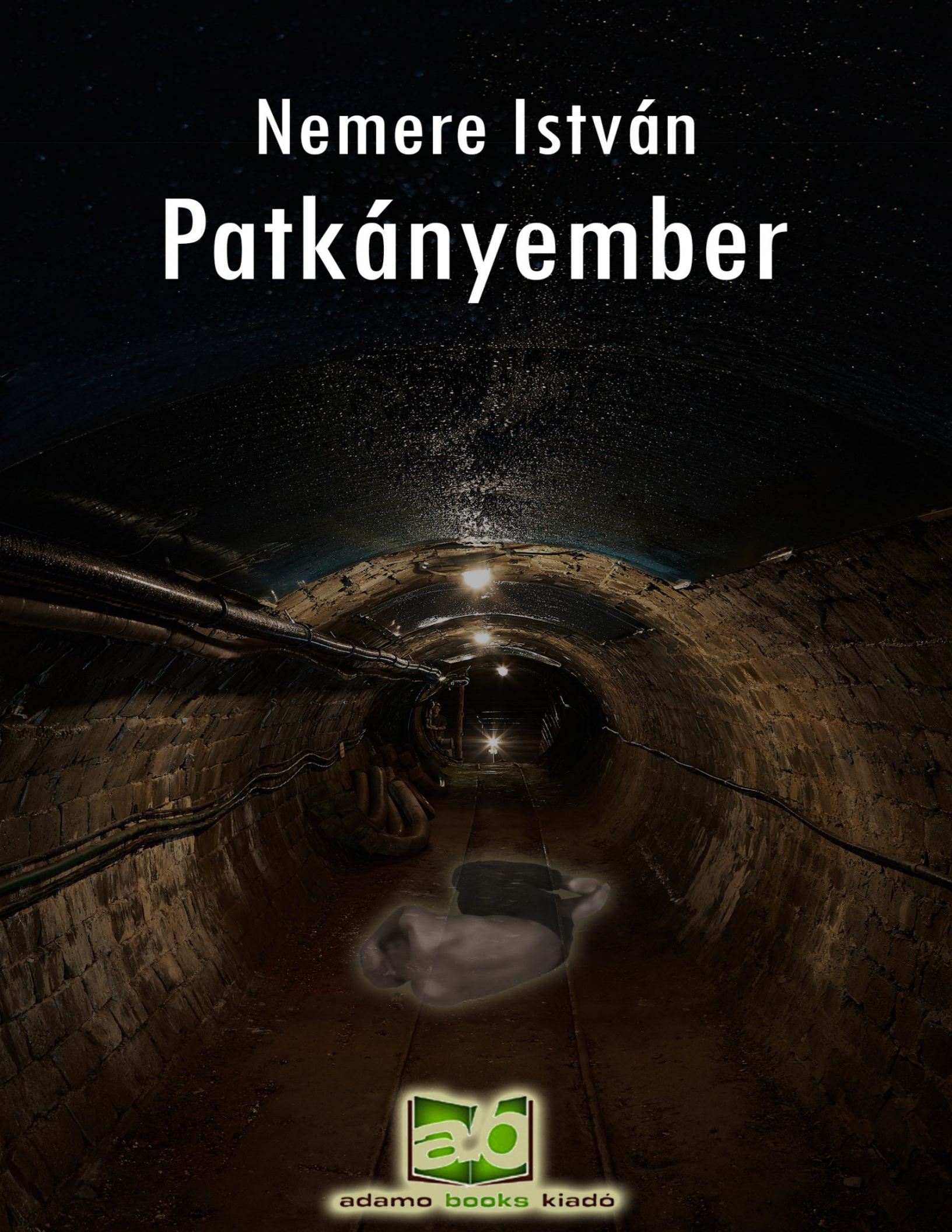

adamo books kiadó

Nemere István

Patkányember

Kiadó: ADAMO BOOKS KFT.

http://adamobooks.com

Felelős kiadó: ADAMO BOOKS KFT. ügyvezetője

Copyright © ADAMO BOOKS KFT.

Budapest, 2018

ISBN 978-963-453-413-6

Csatorna

Nyirok. Nedvesség. Sötétség.

A homályban olykor tétova légmozgások suhannak el. Vagy ez is csak képzelődés? Mert akik erre járnak, néha távoli zajokat is vélnek hallani. Csobban egy folyadék, csepeg is valahol. A kicsiny hangok a szűk kőfalak között felnőnek, zajjá erősödnek, messzebbre hangzanak. Talán valódiak, talán képzeltek csupán.

Talán se zaj, se csobbanás, se légmozgás. Nem fújhat itt szél, legfeljebb a huzat. Nehéz a levegő, gázok is terjengenek. A csatornában valami mindig történhet és történik is. Odakünn lehet nappal vagy éjszaka, ide ritkán jut be a fény.

Csak a rácsok alatt, a legfelső szinten... Ott él némi fény, amely vándorol is. Behallatszik az utca nesze, autók nehéz, leszivárgó gázai növelik a homályt. A felszínről a kövezeten, az aszfalton átroppanó járműzaj még elviselhetetlenebbé teszi ezeket a csatornákat.

De ez odafönt van. Az igazi csatornavilág sokkal mélyebben helyezkedik el. A Város alatt szövevényes, sokrétű, ezerszer elágazó, sötét és jóval csöndesebb. Egészen lent, a legalsó szinteken már nincs semmilyen fény. Csak olykor, csak egy ideig.

Örök nedvességek otthona ez.

Mindig folyik valami a feneken. Legyen a keresztmetszet kerek vagy szögletes, sokszögű vagy bármilyen alakú - legalul mindig folyik valami, vagy áll, mozdulatlanul, hónapokon át. Csak a kiterjedése csökken, összemegy, aszottá lesz, megsűrűsödik. Néha már nem is folyékony a massza. Máskor valahonnan utánpótlást kap, rejtélyes magasságokból és különféle nagyon keskeny, oldalsó csatornákból, arasznyi nyílásokból jön megint a folyadék. Ugyanaz vagy más. Csöndesen becsorog, leül, megállapodik.

Néha túlfolyik, elér egy ősi kőküszöböt, vagy betonon csordul alá. Rég szétmart rácsok maradékai között bukik a mélybe. A csatorna alatt már nincs semmi. Legfeljebb a fertőzött föld, amely évszázadok óta issza magába a kövek lazuló résein átpréselődő folyadékot. Rétegek szűrik, engedik mélyebbre, majd hagyják

elenyészni. Kevés jut ebből a talajvízbe.

A mélység sötéttel és meleggel jár együtt. Itt már soha nincs hideg. Odafönt lehet tél vagy nyár, idelent ennek semmi nyoma.

A kőfalak sokfelé izzadnak. Apró vízcseppek rakódnak rájuk. Tán a pára - vagy ez csakugyan belőlük jön? Mintha a rájuk nehezedő nyomást alig bírnák már. Sírva viselnék el a többi kő beléjük sugárzott súlyát.

Itt nincs idő.

Nem tudni, múlik-e egyáltalán? Olykor valahol csöppek vájják a követ, egy ideig hullanak, aztán abbamarad az apró nesz. Másutt elindul valami, folyadék özönlik több szinten, egyre lejjebb, alább - de fogyóban. Felkenődik a falakra, lemaradt a megsüllyedt kőcsatorna pocsolyává, kis medencévé szélesedett mélypontjain. Aztán megint nem történik semmi - sokáig.

Időtlen itt a világ. A langyos meleg, a homály, a kövek állandósága és az, hogy nem történik semmi - mintegy konzerválta az időt. A csatorna tehát maga az állandóság. Itt biztonságot sugallnak a falak, a keskeny járatok. A valaha, talán még a középkorban épített ősi termek. Itt a boltívekről meghatározhatatlan anyagok lógnak le. Nagyon ritkán, olykor-olykor - odafönt a világban azt mondanák: százévenként egyszer-megtelnek ezek a termek, és a kosz fennragad a mennyezeten, lecsorog a boltíveken, rájuk szárad. Bogarak fészke, később patkányok eledele lesz. Nagy esők idején betör a víz, elfeledett, már senkitől sem ismert oldalsó járatokon. Odalent, ahol a régi járatok még közvetlenül a Folyóra nyíltak, néha most is feljön a víz. Tiszta víz mossa ilyenkor a falakat, köveket is mállasztanak a betörő áradatok, de hát idelenn semmi sem lehet örök. Csak maga a Csatorna. Minden más jön és elmegy, születik és meghal. A csatorna születésére senki sem emlékszik, nagyon régen lehetett már. Akik odafönt élnek, csak annyit tudnak róla, hogy van. Létezik. Valahol a lábuk alatt. Nem gondolnak rá. Nem szeretnek rá gondolni.

Ám ha mégis megteszik, úgy képzelik el, mint egy steril, tiszta, nemrég épült valamit. Ahol frissek, betonszagúak a betonfalak,

ahol nemrégen még vasvázat hegesztettek, mielőtt elöntötték volna mindazt folyékony betonnal. Ahol talán világítás is van, és ahol műanyag ruhás, gázálarcos munkások jelennek meg olykor. Ahová elmés guruló-látó-világosító-röntgenező-lézerező szerkezeteket lehet beküldeni és azok útját odafönt képernyőkön követni.

Vannak ilyen csatornák is a Város alatt. Nemrégen készültek, és még nem ette meg őket az idő. Nem váltak olyanná, minta régi, a még régebbi és a legrégebbi részek. Amelyek már olyannyira elvesztek a tudatlanság, nem-emlékezés homályában, hogy szinte senki sem tud róluk. Akkor épültek a Belváros alatt, amikor még a Belváros volt maga a Város. Sőt, amikor a város még kisebb volt, mint ma annak legbelső része. Egyetlen előkelő negyede.

A Csatorna akkor is ott van, ha nem gondolnak rá.

Felszín

Dühöng a zaj.

Agyba vágó fémsikolyok. Itt építkeznek, szikraeső hullik mindig ugyanoda. A magasban vasgerendákat fűrészelnek. Daru emel súlyt, folyékony beton csurran tompán, fajsúlyosán. Kavicshalmok mellett állnak a gépek, most állnak.

Amott cölöpverő működik. Hegyes végű fém oszlopokat ver be a földbe. Tompa dübörgése már szinte nem is hallatszik, úgy beleitta magát az emberek tudatába. De aztán hiányzik egy percig, amikor végez egy oszloppal. Áthelyezik a gépet, odább vándorol súlyos lánctalpain, békés tank, bár ez is harcol. A zaj és az építés frontján.

Árkokat mélyít egy narancssárga kis gép. Védőszemüveges férfi irányítja, olykor kitekint oldalt, mozog a szája, talán káromkodik. Vagy mobiltelefon láthatatlan mikrofonjába beszél.

Valahol ezer rádiójel száll. Darukezelők értekeznek odafönt, piros sisakos művezetők kiabálnak idelent. Autók suhannak az utcákon, az építkezés egy-egy szigetre bomlik csupán. Néha kapcsolódik egymásba a gyors utcai világ és a nyugalmas, de zajos építés területe. Betonkeverők jönnek, lustán forog terhük, lassítanak.

Mögöttük azonnal feltorlódik a forgalom, hogy aztán ismét megkönnyebbülten áramolhassanak az autók. A napfényben ezer szélvédő csillan, ezer sugár verődik vissza a kész házak ablakairól is.

A járdákon is tömeg. Mindenütt tömeg. Mindenből sok van, túl sok. Ember, gép, ház, zaj. Túl sok akarat feszül össze, ellentétesek is. Millió ablak mögött millió ember, mind csinál valamit. Az is, aki semmit. Aki csak unatkozik, vagy henyél. Vagy alszik, pihen, erőt gyűjt. Ők is fogyasztják az oxigént.

Növelik a zajt. Még akik csöndben ülnek, azok is. Hisz értük épülnek a következő házak. Értük zakatol a sok gép. Nekik pumpálják a vizet a huszadik emeletre is. A légkondicionálók a tetőkön miattuk, értük is zúgnak. Most nyár van, hát a mindenfelől a Városba futó vezetékeken át az áram is nekik dolgozik.

Az utcák szintjén ezer bolt falja az áramot. Mint óriási szájak, működnek az áruházak bejáratai. Mindegyik embereket nyel el, és köp ki. A mellékutcai garázsbejárókon ugyanez történik az autókkal. Beáramlanak, majd kijönnek, majdnem ugyanott. Kicsiny sorompók emelkednek fel fáradhatatlanul, hogy egy pillanattal később ismét visszazuhanjanak a helyükre.

Buszok baktatnak, nehézkesen, mintegy fáradtan. Fürge taxik száguldoznak. Valahol minden pillanatban történik baj - kék, fehér, vörös, sárga autók száguldoznak villogó fényekkel, szirénával. Ezek is csak növelik a zajt. Fásultság lapul a falakon, az arcokon. Sürgető sziréna hangja verődik vissza a hatalmas falakról, közömbösen. Mert nagyok itt a falak, és nemcsak a láthatóak.

Lüktet a Város.

Megszámlálhatatlan szinten pezseg az élet, kábítóan. Minden lépésnél más arcokat lát, aki itt vándorol. Ha figyel egyáltalán... Mert a legtöbben már nem néznek szét. Tudják a célt, arra igyekeznek. Délidőben megtöltik az étkezőhelyeket. Akár a vadállatok a szavannákon, vagy az erdőkben. Akár saját őseik, oly régen már. Amikor még vándoroltak és látva a napot az égbolt legmagasabb pontján, árnyékba húzódtak és haraptak valamit. Utána ittak is rá, majd felkerekedtek és folytatták a fáradtságos

élelemszerzést.

Hordák itt is vándorolnak. Hol egy-egy nagy munkahely szívja magába a váltást - ilyenkor ugyanott percek alatt több százan bukkannak fel - hol meg engedi ki őket magából, ilyenkor még sebesebben oszlanak szét. Elnyelik őket a metrók lejárói, a buszmegállók, a földalatti parkolók.

Más hordák is jöhetnek szembe, bármikor, bárhol. Révedt tekintetű kábítószeresek. Nyomorult öltözetű csavargók, hajléktalanok. Csúfondáros szavakat kiáltoznak néhányan, mások tompa tekintettel merednek maguk elé. Amint közeledik a sötétség, ellepik a sötétebb sarkokat. A parkok zöldje is menedék lehet annak, akinek nem jut más. Meg a metróalagutak, lejárók.

A zaj elmét hasogató. És soha nincs szünet, legfeljebb olykor egy kicsit csökken. Igazából azonban sohasem szűnik meg. A nappali neszeket, éjszakaiak váltják fel, ennyi csupán a változás. Minden óra meghozza a maga zajtermését és szétszórja bőkezűen, rá az egész Városra.

Valaki

A homályban megül a csönd, akárha ott született volna.

Ez annyira mélyen van, hogy ide még a rezgések sem jutnak le. Mert hát odafönt a Város szüntelenül vibrál. A gépek, a járművek rezgéssel válaszolnak a földnek, síneken, aszfalton, betonon át szórják lefelé működésük zajait. Itt-ott a meztelen földbe fúrnak le, alagutak épülnek. Kábeleket fektetnek, csatornaárkok születnek, a föld az égre tárja vérző sebeit.

Idelent, nagyon mélyen, már ez is elcsitul. Sok emelet mélységben otthonos a sötétség is. Itt lakik.

Van azonban zaj, itt is. Igaz, kicsi, talán csak nesz. De itt van, lenti, nem fentről sugárzott le, nem onnan hullott alá. Nem ott született, hanem itt. Nagyon itt.

Valaki mozdul. Felhorkan, mint aki álomból ébredt, és talán így is van. Mozdul már, feláll vackáról, elindul. Tapogat, hisz ezt a sötétséget az ő szeme sem fúrhatja át. Ám ismeri a járást, hát nem

véti el. Lába csusszan, keze tapogat. Megtalálja, amit keresett. Amit jól ismer. Egy folyosón lépked már. Valaha ez is csatorna volt, itt is szennyvíz áradt. De az már nagyon régen lehetett - fél évszázada nem volt itt egy csepp víz sem.

Valaki megy odalent.

Hajnal

A Város elcsöndesedik, de csak egy percre. Valahol most fejeződnek be az éjszakai munkák, másutt nem azonnal kezdődnek a nappaliak Az építkezéseken még hallgatnak a nagy gépek Egyetlen sisakos ember látható csak, kutyát vezet pórázon, számba veszi, nem loptak-e el valamit az éjszaka?

Pirkad az ég keleten. A tévétorony árnyéka most kezd kirajzolódni a háztetőkön, utcákon át. Még nagyon hosszú, és nem indult el söprögető útjára. Még messze van, hogy végigmásszon ezer házon, mindegyikre egy ideig odavetve karcsú árnyékát.

A Város leveti éjruháját.

Megszabadul a sötétségtől. Kényelmetlen viselet ez, feketesége hát előbb szürkére fakul. Aztán színesedni kezd az ég alja. A pirkadat hamarosan reggelbe megy át. De addigra a kép teljesen megváltozik. Ahol addig lámpagyöngysorok világítottak kilométereken keresztül, ott most homályos háztömbök rajzolódnak ki, kezdetleges ábrák. De ahogyan nő a fény, úgy kapnak színt a házak. A sajátjukat is, meg amit a nap hoz.

Mert már az is felbukkant. Előbb vörös, torz korong, nevetséges is néha. Most még csak a tornyokról látható, akik odalent élnek, az utcák magas házaktól szegélyezett kanyonjaiban, azok csak halványan sejthetik: felkelt a nap. A fény nőtt, ennyit érzékelnek. Megindulnak a nappali autófolyamok, áramlanak ide-oda. A sarkokon egy-egy piros lámpa néha feltartóztatja az egyik folyamot, útjára engedi az időközben összegyűlt másikat, majd ismét vált. Reklámok hunynak ki, éjszakai bárok előtt fáradtképű, remegő lábú pincérek és szürke arcú táncosnők búcsúzkodnak röviden.

A reggel voltaképpen észrevétlenül támadja a Várost. Nem hoz harcot, talán majd déli hőség lesz csak a fegyvere, vizeket apasztó izzadságot szülő hősége. Mégis, új élet kezdődik a városban, minden másképpen lesz ma, mondják az erősakaratúak, ma jobbítunk, mást teszünk, szebb lesz a világ. Ezenközben a nap feljebb kapaszkodik, kirajzolta már árnyékait, ezek keményen elválnak az éjszaka szürkés maradékaitól. A Városban új nap kezdődik.